

Licht op het thema

Saamhorigheid en Solidariteit

Een mens is maar één mens

Een mens is maar één mens. Dit gevoel kwam sterk in mij naar boven toen het thema geïnspireerd vrijgeven werd voor deze VRIJ. Het was mooi om te ervaren hoe de redactie zich inleefde in het thema saamhorigheid en solidariteit. In aanvang vanuit een gemeenschappelijk betrokken stilte om in afstemming te komen naar het onderwerp. Vervolgens het bevruchtende samenspel van eigen inbreng en de gezamenlijke meerwaarde die daardoor ontstond aan de hand van het thema. Belevingen werden gedeeld. Enkele zal ik hier delen:

Het belang zelf in balans te zijn opdat echte solidariteit kan ontstaan en gedragen kan worden; te weinig tijd om een 'samen' te laten ontstaan; de verdelingsvraagstukken; 'samen' juist in deze tijd; culturele diversiteit; het solidair zijn aan iets 'groters'; alles wat is bestaat ook in ons; het ontstigmatiseren; neutraal waarnemen zonder versombering of mooier inkleuren van wat er wezenlijk is; saamhorigheid in het verschil. Maar ook: waar verdient 'samen' een plaats als het met voeten getreden wordt, bijvoorbeeld bij inbraak of geweld. Zo ontstond saamhorigheid om deze VRIJ 14 in beeld en taal te gaan vatten.

Het thema kreeg voor ons allen nog meer gewicht in aanloop naar de themadag van 17 mei 2014: 'Toegewijde maatschappelijke opstanding', met als ondertitel 'Eigenhartig opstaan'. De dag werd georganiseerd door TIJDSchrift VRIJ, stichting De Vrije Mare en centrum Het Vrije Veld. In deze VRIJ vindt u een impressie.

Deze belangwekkende dag krijgt een vervolg op 6 september 2014, in samenwerking met Earth Matters (www.earth-matters.nl).

Innerlijke onafhankelijkheid en saamhorigheidsgedrag

Inspiratie: *Innerlijke onafhankelijkheid, welke een mens wenst voor te staan, dient niet te leiden tot een tekort aan saamhorigheidsgevoel en solidariteitsbeleving ten aanzien van anderen.*

Wie zichzelf steeds meer innerlijk onafhankelijk gaat gedragen en meer thuisgeraakt in de kern van zijn eigen belevingsveld, is buitengewoon in staat met behoud van zelfbeleving zich tot anderen te verhouden en gemeenschapszin op te roepen.

Sterker nog, hij is in staat geworden om wie hij zelf is te respecteren, waardoor respect tot anderen hem makkelijker afgaat zonder anderen boven of onder zich te plaatsen.

M.a.w. gemeenschapszin verdient een horizontaal uitreiken onderling, waarin men elkaar als gelijken nadert, ondanks de wezenlijke verschillen die ieders unieke zijn met zich meebrengt. Het is belangrijk je niet te laten verleiden tot een méér-beleving van jezelf, maar dat je leert verkennen vanuit begrip hoe anderen zich tot jou verhouden en jij je tot de anderen.

Het ruimhartige WIJ

Hoe meer iemand derden ontmoet die zich ook op een natuurlijke wijze innerlijk onafhankelijk gedragen, hoe groter de kans dat er een ruimhartig WIJ ontstaat.

Immers, geen van allen hoeft zich dan onvrijwillig aan te passen. De bijzondere meerwaarde van samenzijn ligt verscholen in een ruimere expertise dan dat één mens kan vertegenwoordigen. Wie daarom deelzaam het WIJ activeert, zal buitengewoon meer ervaring opdoen dan hij die eenzaam in zichzelf geplaatst blijft en de gemeenschap van wederzijds delen niet versterkt.

Lonely at the top

Randy Newman zong al lang geleden 'Lonely at the top'. Hiermee aangevende dat wie onnavolgbare gaven, talenten, visie of positie bezit, onherroepelijk aangesproken zal worden om eenzaamheid te leren kennen. Echter wanneer jij vanuit eenvoud ingegeven een kopje thee drinkt met een ander die jou niet kan verstaan, maar wel om je geeft, zal dit al verlichting geven binnen je persoonlijk eenzaamheidsgevoel.

Wie daarom niet de symbolische berg durft af te dalen om te zijn te midden van anderen en, zich van eigen eenzaamheid bewust, voortdurend alleen verblijft op de top van de berg, lijdt onnodig diep aan eenzaamheid. Een vriendelijk woord, een begripvolle opmerking, een schaterlach om niets van een ander, kan het hart buitengewoon rekbaar maken om het onverdraaglijk eigenzinnig anders-zijn, te *vé*-dragen. Om opgetild te worden in een vorm van samenzijn, die iedere belasting die men *zél*f dient te dragen, uiteindelijk *tó*ch lichter laat zijn.

Solidariteit is een gemeenschapsbeleving

Solidariteit is de vermeerdering van bovenstaand gegeven. Je staat niet uit naar slechts één enkeling, maar naar velen. En bent zelfs in staat groepsgewijze ondersteuning aan te bieden en te ontvangen. Wie het genoeg kent om solidariteitsbeleving te ervaren, zal merken dat dit buitengewoon oplichtend is om zaken die niet veranderbaar lijken, vanuit gemeenschapszin een positieve nieuwe richting in te laten slaan.

Solidariteit verheft het belevingsveld van de enkeling tot een gemeenschapsbeleving, waardoor hij niet langer alleen staat, en zich solitair dient te verhouden tot...

Onzuiver wenselijkheidsgedrag van derden naar anderen kan solidair bestreden worden, zoals vakbonden dat in hun werkzaamheden verlevendigen. Echter ook kinderen die solidair zijn om het lesprogramma te laten staken, kunnen uitzinnig van vreugde of ongenoegen zijn en hierdoor de leraar in verlegenheid brengen met de opgelegde taken binnen het onderwijsprogramma en tijdelijk daardoor het overgestructureerde lesprogramma openbreken voor plezier of juist rust binnen het samenzijn.

De wenselijkheid van solidariteit

Solidariteit betreft een wenselijkheid waar we allen toe uitstaan, u, ik en alle medemensen hier op aarde. Het betreft een universeel verlangen waar onze ziel weet van heeft. Het gemis daarvan doet mensen meer alleen zijn dan nodig is. Wie daarom

vergeet zich solidair te gedragen, sluit anderen uit en veroorzaakt onnodig leed. Solidariteit tonen kan men slechts wanneer men de gemeenschappelijke gronden daartoe in zichzelf kan herkennen. Binnen andere werelddelen wordt over Nederland soms gesproken als zijnde doorgesloten, richting een *té* individualistische levensstijl, waardoor gemeenschapsbeleving te weinig positieve energie heeft. Vanuit deze visie naar onze maatschappij te kijken, geeft een groter begrip van hoe in andere culturen families en gemeenschapsbanden nog heilig zijn. Hoewel daar ook beperkingen in kunnen zijn, is er reden om aan te nemen dat we wellicht hier in Nederland iets essentieels missen, namelijk de verbroedering en verzustering binnen mooie tijden, maar ook bij zwaar weer.

De geïnstitutionaliseerde maatschappij

In onze gemeenschap is veel geïnstitutionaliseerd. Ons straatbeeld is niet langer een dwarsdoorsnede van onze maatschappij. Bijzondere zorg op maat bijvoorbeeld tot..., is grotendeels overgedragen aan een professioneel geïnstitutionaliseerde samenleving. Hierdoor zijn zij die zorg behoeven veelal uit het straatbeeld verdwenen. Mensen met een psychiatrische achtergrond, met een zware verstandelijke beperktheid of handicap, delinquenten, hoogbejaarden, enz. Zelfs het spelende kind is uit ons straatbeeld verdwenen door ruimtegebrek.

Echter, hoe zorgzaam zijn wij als gemeenschap naar hen die zorg geïnstitutionaliseerd uitoefenen namens ons allen? Hoe zorgzaam zijn wij wanneer kinderen natuurlijke ruimte voor spelgedrag missen? Voor veel mensen is door eindeloos herstructureren en reguleren de grens waarbinnen ze nog op een waardevolle en vervullende wijze hun beroep kunnen uitoefenen allang overschreden. Waarom is er op zoveel fronten spanning? Gebeurt dit bijvoorbeeld omdat we nog krampachtig vasthouden aan economische groei? Deze beweging in het aardse, wat doet die in het subtiele vlak? Hoe kun je in dit klimaat blijven genieten van je werk en je niet laten meeslepen door een neerwaartse spiraal?

Saamhorigheid en solidariteit zijn nodig. Juist om moedig *eigenhartig* op te staan in het werk, individueel en schouder aan schouder, vanuit verbinding, zonder bitterheid, strijd of verdediging, is nodig. Alleen *dán* is duurzame verandering mogelijk.

Zo wees solidair in het belang van saamhorigheid,

*Een warme groet,
Marieke*